

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อ สภาพและปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ในภาคใต้ รวมทั้งอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เพื่อให้ได้ผลวิจัยตาม วัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร เครื่องมือและวิธีสร้าง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัดประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด (ศจ.)และผู้ช่วย ศึกษาธิการจังหวัด (ผ.ศจ.) กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ (ศจอ.) และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ (ผ.ศจอ.) และนักวิชาการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด มีจำนวน 39 คน กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ มีจำนวน 231 คน และนักวิชาการศึกษา มีจำนวน 77 คน รวมประชากรทั้งหมด 347 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามตำแหน่ง

	ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด		ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ		นักวิชาการ ศึกษา	รวม
	ศษจ.	มช.ศษ.จ	ศชอ.	มช.ศชอ.		
นราธิวาส	1	2	11	6	6	26
ปัตตานี	1	2	12	7	5	27
ยะลา	1	1	6	4	4	16
สตูล	1	1	6	5	4	17
สงขลา	1	2	13	13	6	35
พัทลุง	1	2	10	8	7	28
นครศรีฯ	1	2	17	16	7	43
สุราษฎร์	1	2	15	11	7	36
ชุมพร	1	1	8	7	4	21
ภูเก็ต	1	2	3	3	5	14
กระบี่	1	2	7	7	5	22
ตรัง	1	2	8	7	6	24
พังงา	1	2	7	6	6	21
ระนอง	1	2	4	4	5	16
รวมแต่ละ ตำแหน่ง	14	25	127	104	77	347
รวมตาม กลุ่มตัว อักษร	39		231		77	347

เครื่องมือและวิธีสร้าง

1. เครื่องมือ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติการกิจและปัญหาของนักวิชาการศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง พื้นที่การปฏิบัติการกิจประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิสูงสุด อายุ และเพศ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติการกิจและปัญหาของนักวิชาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 96 ข้อ เพื่อสอบถามการปฏิบัติการกิจในงาน 4 งาน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ในแต่ละข้อมีระดับการปฏิบัติการกิจให้เลือก 5 ระดับ คือ

ระดับการปฏิบัติการกิจและ/หรือปัญหา มากที่สุด	ให้มีคะแนนเท่ากับ	5
ระดับการปฏิบัติการกิจและ/หรือปัญหา มาก	ให้มีคะแนนเท่ากับ	4
ระดับการปฏิบัติการกิจและ/หรือปัญหา ปานกลาง	ให้มีคะแนนเท่ากับ	3
ระดับการปฏิบัติการกิจและ/หรือปัญหา น้อย	ให้มีคะแนนเท่ากับ	2
ระดับการปฏิบัติการกิจและ/หรือปัญหา น้อยที่สุด	ให้มีคะแนนเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข มี 2 ส่วน คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 15 ข้อ สอบถามปัญหาอุปสรรค และแบบปลายเปิด (Open-end) เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขจำนวน 2 ข้อ รวม 17 ข้อ

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ควรใช้แบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยหมึกสีน้ำเงินและสีเขียว (สุชีรา ภักตราสุตวรรณ์, 2532 : 11) ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษากรอบโครงสร้างการบริหารงาน ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี 2533-2535) ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแบบสอบถามของ จริยะ วิโรจน์ (2531 : 152-176) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย และกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.2 สร้างข้อคำถามตามขอบเขตของการวิจัยให้เหมาะสมกับเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปทดลองใช้ (Try out) และปรับปรุง

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปจัดทำแบบสอบถามฉบับจริงใช้สีของหมึกพิมพ์เป็นสีน้ำเงิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาของข้อกระทงตรวจสอบความจริงใจแต่ละคู่เพื่อให้สื่อความหมายได้ใกล้เคียงกัน
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทำการทดลองใช้ (Try out) โดยนำไปให้กลุ่มประชากรในจังหวัดยะลา จำนวน 30 คน ทดลองทำเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับที่ระดับ 0.9615 แสดงว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และจัดส่งรวบรวมเองในบางส่วน
3. ส่งไปรษณียบัตรติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้จัดส่งกลับคืนโดยติดตาม 2 ครั้ง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล โดยคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง อายุ วุฒิสูงสุด และเพศ
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถาม เป็นรายข้อแล้วนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มรวม (Mean of Combine Group) และประเมินระดับการปฏิบัติภารกิจและระดับปัญหาตามเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของ เบสท์ (Best, 1963 : 159) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.6668-5.0000 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.3334-3.6667 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.0000-2.3333 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับน้อย

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติภารกิจ และระดับปัญหาทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษา โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ตามสมมติฐาน และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณา

MS_B แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 95-98)

4. การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพหุคูณ ตามวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่จากสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{(p-1)F_{(\alpha; v_1, v_2)}} \sqrt{MS_{error} \sum_{j=1}^p \frac{c_j^2}{n_j}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าวิกฤตของเซฟเฟ
	$F_{(\alpha; v_1, v_2)}$	แทน	ค่าจากการเปิดตาราง F เมื่อ v_1 คือ ดีกรีอิฟฟรีดอมมีค่าเท่ากับ $p-1$ และ v_2 คือค่าดีกรีอิฟฟรีดอมของ MS_{error}
	P	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	c_j	แทน	สัมประสิทธิ์การเปรียบเทียบ
	n_j	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
	MS_{error}	แทน	ความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวน

(Kirk, 1982 : 121-122)